

בש"ד

פרשת המועדים

פרק טז, פסוקים א-י

אורן נויברט

פרשת המועדים – טאלות

1. "שמור את חודש האביב" (פס' א). עיינו ברשי'י והסבירו מהי כוונת הציווי לשמר את חודש האביב?
2. אילו מצוות יש בחג הפסח?
3. א. מה יש לעשות "מהחל חרמש בקמה"? (פסוק ט)
ב. מה פירוש הביטוי הזה? (ניתן ל Chatt את לשונו של רשי'י, ד"ה "מהחל חרמש בקמה").
4. מהם השמות של שלושת הרגלים? (*מה פירוש המילה רגל)
5. מהן המצוות המשותפות ושלושת הרגלים?
6. א. את מי צריך לשתף בחגיגת הרגלים מלבד בני המשפחה?
ב. "ארבעה שלי ב��ד ארבעה שלך... אם אתה משמח את שלי – אני משmag את שלך" (רש"י על פס' יא). מיהם "שלוי" (הארבעה של ה') ומיהם "שלך" (הארבעה של האדם)?

נקודות להדגשה

- הפרק פותח בציורי "שמור את חודש האביב". רשיי מסביר שכונת הציווי היא שיש לעקוב אחר עונות השנה ו לגרום לכך שחודש ניסן יצא בעונת האביב, בה מתחילה העומר להבשיל. אם העומר לא הבשיל עד אז – יש לעבור את השנה (להוסיף אדר ב').
- שלושת הרגלים הם: פסח (חל בט"ו בניסן), שבועות (חל בו' בסיוון) וסוכות (חל בט"ו בתשרי). המילה "רגל" פירושה פעם, כלומר שלוש פעמים בשנה יש לעלות לירושלים, לבית המקדש.
- ה חג הראשון שנזכר בפרשת המועדים הוא חג הפסח, שכן הוא נמצא בחודש הראשון (חודש ניסן) על פי סדר החודשי התורה. המצוות בחג הפסח הן: הקרבת קרבן הפסח, אכילת מצות שבעה ימים, איסור אכילת חמץ והימצאותו בשבועת ימי החג.
- "מהחל חרמש [=כלי לקצירה] בקמה", כלומר מרגע שהתחילה ל��ור את התבואה הבשלה, מתחילה לספר את ספירת העומר (ספרים שבעה שבועות, וביום החמישיים – חג השבעות).
- שלושת הרגלים יש מספר מצוות משותפות: לעלות לירושלים, להקריב קורבנות ולשםו בחג.
- בחגיגת הרגלים יש לשתף לא רק את בני המשפחה, אלא גם אנשים שלישיים בחברה, כגון: גר, יתום ואלמנה. רשיי כותב שאם האדם ישמח את ה-4 ששייכים לה' (הלווי, הגר, היתום והאלמנה), ה' ישמח את ה-4 ששייכים לאדם (בןך, בתך, עבדך ואמתך).

עשיות משפט צדק

פרק טז, פסוקים יח-כ

עשיית משפט צדק – שאלות

1. מה ההבדל בין שופטים לשוטרים?
2. מדוע יש צורך לשים שופטים ושוטרים בעיר ישראל?
3. מהם שלושת האיסורים החלים על השופט?
4. לגבי האיסור "לא תטה משפט" כותב רש"י "במשמעותו" (פס' יט). למה מתוכוון רש"י כשהוא משתמש במילה "במשמעותו"?
5. כיצד מפרש רש"י את האיסור "לא תכיר פנים"? (פסק יט)
6. א. מה אסור לשופט לעשות אפילו כדי לעשות משפט צדק?
ב. מדוע אסור לקחת שוחד? (ראו רש"י פס' יט, ד"ה "כי השחד").
7. למה יזכיר בניי אם ישרמו על כללי הצדק והיוושר?

נקודות להדגשה

- **השופטים** הם אלו שקובעים את מערכת החוקים והכללים.
השוטרים אחראים לאכוף את החוקים (לודא שלא עוברים עליהם).
- צריך לשים שופטים ושוטרים בכל עיר ישראל כי בצדיהם היה כאוס (=אי סדר), שכן כל אחד יהיה עוזה ככל העולה על רוחו ("אלמלא מראה של מלכות איש את רעהו חיים בלווי" [אבות ג, ב],قولר: המדינה וחוקיה נחוצים כדי למנוע מאנשים לפגוע זה זה).
על השופט חלים שלושה איסורים:
א. **לא להטות משפט.** **ב.** **לא להכיר פנים** (לא לחת עדיפות לאחד הצדדים). **ג.** **לא לקחת שוחד.**
לגביו האיסור הראשון, "**לא תטה משפט**", כותב רש"י "כמשמעו".
- כאמור: יש לפרש את הפסוק **כמו שהוא נשמע** (=כפשוטו). "**לא תטה משפט**" – אסור להטות/לשנות משפט, אלא יש לעשות משפט צדק.

- לגבי האיסור השני, "לא תכיר פנים", מפרש רשיי שהאיסור אינו מתייחס רק לשעת הכרעת הדיון, אלא גם "בשעת הטענות", כלומר בזמן שבו נערך המשפט ונשמעות הטענות של הצדדים. **השופט צריך לתת יחס שווה לשני הצדדים גם במהלך המשפט**, למשל: שלא ניתן לאחד לעמוד ולאחר לשבט, או שלאחד ישיב בצד נעימה ולאחר בקוצר רוח. זאת משום **שהצד שמרגיש מופלה יתביע השמייע את טענותיו בפני השופט**.
- לגבי האיסור השלישי, "לא תקח שוחד", מצין רשיי **"אפילו לשפט צדק"**.
כלומר: אסור לנקחת שוחד אף אם השופט מתכוון לעשות משפט צדק. רשיי מסביר שהסיבה לכך שאסור לנקחת שוחד היא שמרגע שהשופט קיבל שוחד, הוא כבר לא יכול להיות אובייקטיבי (הוגן) ולעשות משפט צדק, אלא ברור שינסה לזכות את הנאשם (בעל הדיון) שנתן לו את השוחד.
- **"צדך צדק תרדוף למען תחיה וירשת..."**. בזכות השמירה על הכללים ועל ערכי הצדק והיוושר, יהיה ראויים לשכר – לחיות ולשבט הארץ.